

UVOD

Sa Marxom nije bilo tako-još od njegovog vremena pa sve do današnjih dana, traje živa rasprava o porukama koje je ostavio, kako povodom njegove analize kapitalizma, tako i o karakteristikama „budućeg društva“ za koje se zalagao. Marxovo djelo i njegove poruke nikoga ne ostavljaju ravnodušnim i izazivaju, bilo oduševljenje, bilo potpuno odbacivanje.

Marx je iskoristio rezultate do kojih je došla klasična politička ekonomija. Za razliku od te škole koja je veličala i idealizovala kapitalizam, Marx je preformulisao njene zaključke s osnovnim ciljem da pokaže slabosti kapitalističkog ekonomskog i političkog sistema.

Nekoliko karakteristika njegove teorije mogu se izdvojiti kao najznačajnije:

EKSPLOATACIJA

KLASNA BORBA

EKONOMSKE KRIZE

---

1. Ivanić Mladen, Principi ekonomije, Ekonomski fakultet Banja Luka 2002. str.

EKONOMSKE KRIZE

Marx nije prihvatio zaključak klasične političke ekonomije da je kapitalizam sistem koji funkcioniše na skladan način i u kome ekonomske krize nisu moguće. Naprotiv, u cijelom svom djelu je nastojao da pokaže suprotno- da kapitalizam sam po sebi proizvodi rezultate koji ga nužno vode u ekonomske krize. Te krize se ne mogu trajno prevladati unutar kapitalističkog sistema već jedino slomom kapitalističkog i nastankom novog društvenog uređenja.

Marx se, dakle, nadovezao na klasičnu političku ekonomiju, ali je istim metodama, prevažno metodom apstrakcije, došao do potpuno drugačijih teorijskih rezultata. Bio je izrazit kritičar kapitalizma osnivač pravca koji će se po njemu kasnije nazvati marxizmom. Ovaj pravac su uglavnom činili predstavnici iz socijalističkih zemalja, ali nije ni mali broj teoretičara iz razvijenih zemalja koji su bili pripadnici ovog pravca. Sve do krize krajem osamdesetih godina dvadesetog vijeka, ideje Marxa i njegovih radikalnih sljedbenika bile su primjenjivane u velikom broju socijalističkih zemalja. Tada se slomio socijalizam u Evropi i danas Marxova misao više nije toliko popularna na univerzitetima razvijenih zemalja, iako i dalje izaziva velike polemike u teoriji, a u većini udžbenika političke ekonomije, koji se koriste na najpoznatijim svjetskim univerzitetima nalazi se barem jedno poglavlje posvećeno analizi marksističke ekonomske škole.

1. Marxovo tumačenje kriza

2. Krizna doba

TUMAČENJE KRIZA

Kriza koja od septembra 2008. godine dramatično potresa svjetsko finansijsko tržište, i koja nastavlja da se produbljuje prenoseći se na realni sektor, donosi uslove za jačanje i razvoj klasne borbe.

Po svom obimu, ova kriza podseća na one koje su izbile 1929. i 1974. godine. Za razliku od finansijskih potresa koji su se dešavali na vrhuncu dominacije neoliberalizma tokom devedesetih i tada pogađali samo zemlje kapitalističke periferije, današnji krah je započeo u samom centru kapitalističkog sistema, odakle se proširio do globalnih razmera. Aktuelna kriza, koja je posledica rasula koje je godinu dana ranije zavladao američkim tržištem hipotekarnih kredita, izazvala je toliku paniku, da i ozloglašeni desničarski lideri, poput francuskog predsednika Nikole Sarkozyja, pozivaju na preispitivanje neoliberalne politike poverenja u moć tržišta da samo sebe reguliše. Na zaokret u globalnoj ekonomskoj politici još više ukazuju mere državne intervencije bez presedana, poput nacionalizacije velikih banaka i osiguravajućih kuća, koja se u Sjedinjenim Američkim Državama sprovodi u cilju spasavanja finansijskog sektora.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com